

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IV./2022
Senát IV

Nález:

spisová značka	II. ÚS 397/2021
populárny názov	Výška trov konania
sudca spravodajca	Ivan Fiačan
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	05.04.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	V prípade rozhodnutia všeobecného súdu o tom, že žalobca je vlastníkom sporných nehnuteľností ku dňu vyvlastnenia, získa žalobca nárok na vyplatenie ceny za vyvlastnenie. Práve z dôvodu získania tejto hodnoty sa žalobca obrátil na súd so žiadosťou o určenie, že on bol vlastníkom pozemkov ku dňu ich vyvlastnenia. Za danej situácie má všeobecný súd pri určení výšky trov konania postupovať podľa § 10 ods. 2 vyhlášky a cenu (hodnotu) veci posudzovať podľa v konaní preukázanej ceny pozemkov určenej znaleckým posudkom.
skutkový stav a základné fakty	7. júla 2015 bola predzi prevádzajúcim a vlastníkom pozemkov uzavretá zámenná zmluva, na základe ktorej vlastníkom pozemkov nadobudol vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam. Dňa 29. februára 2016 bolo vydané rozhodnutie Okresného úradu Nitra, odboru výstavby a bytovej politiky o vyvlastnení nehnuteľností, ktoré sa týmto rozhodnutím vyvlastňovali vlastníkom pozemkov v prospech sťažovateľky. Náhrada za vyvlastnenie bola uložená do úschovy Slovenského pozemkového fondu. Ako vlastníkom týchto nehnuteľností je aktuálne evidovaná sťažovateľka, ktorá ich nadobudla vyvlastnením. Žalobou z 24. júna 2016 sa vlastníkom pozemkov ako žalobca domáhal voči sťažovateľke a prevádzajúcemu určenia, že bol výlučným vlastníkom v žalobe špecifikovaných pozemkov ku dňu ich vyvlastnenia. Rozsudkom z 5. septembra 2019 okresný súd žalobu zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O odvolaní žalobcu rozhodol odvolací súd tak, že napadnutý rozsudok vo veci samej potvrdil a žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Žalobca podal voči nemu dovolanie, o ktorom nebolo v čase podania

	<p>ústavnej sťažnosti rozhodnuté.</p> <p>Uznesením zo 17. júla 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol okresný súd o výške trov konania a vo vzťahu k sťažovateľke súd zaviazal žalobcu zaplatiť náhradu trov konania vo výške 6 877,96 eur. Pri určení výšky trov právneho zastúpenia vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby určenej v zmysle § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej aj „vyhláška“), pričom za tarifnú hodnotu veci považoval sumu vo výške 160 543,75 eur, čo mala byť cena, za ktorú nehnuteľnosti kúpila sťažovateľka od prevádzajúceho.</p> <p>Okresný súd podľa sťažovateľky v rozpore so skutočným stavom uvádza, že ide o kúpnu cenu, za ktorú sťažovateľka odkúpila dotknuté pozemky od prevádzajúceho. Sťažovateľka však od prevádzajúceho predmetné nehnuteľnosti neodkúpila ani s nikým na tento účel neuzatvorila žiadnu odpltnú alebo bezodpltnú zmluvu. Sťažovateľka sa stala vlastníkom pozemkov na základe rozhodnutia o vyvlastnení, pričom subjektom, od ktorého boli tieto pozemky vyvlastnené, bol vlastník pozemkov, nie prevádzajúci.</p> <p>Podľa sťažovateľky má byť teda správna cena nehnuteľnosti určená vo výške 160 546,27 eur, t. j. hodnota, za ktorú boli dotknuté nehnuteľnosti žalobcovi - vlsatníkovi pozemkov vyvlastnené a ktorá bola určená znaleckým posudkom na účely vyvlastnenia. Podľa sťažovateľky suma 160 546,27 eur predstavuje primeranú a príslušným vyvlastňovacím rozhodnutím určenú odplatu za vyvlastnenie.</p> <p>Proti uzneseniu o výške trov konania podali žalobca a sťažovateľka sťažnosť. O sťažnosti rozhodol okresný súd napadnutým uznesením, a to tak, že vo vzťahu ku trovám sťažovateľky výrok o výške trov konania zmenil a zaviazal žalobcu zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania len vo výške 1 528,91 eur, pozostávajúcich z poplatku za odvolanie v časti náhrady trov konania vo výške 5 eur a trov právneho zastúpenia vo výške 1 523,91 eur.</p> <p>Zmenu výšky priznanej výšky trov právneho zastúpenia okresný súd odôvodnil tým, že v danom prípade je potrebné vychádzať z tarifnej odmeny stanovenej podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Okresný súd uviedol, že postupoval s ohľadom na medzičasom doručený nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 544/2019-43 z 28. júla 2020. Pretože však v tomto prípade nebola medzi žalobcom a žalovaným pôvodne uzatvorená kúpna zmluva, ale zámenná zmluva, v ktorej nebola stanovená hodnota nehnuteľnosti, súd postupoval v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>V tejto veci je spornou otázka, či sa malo pri určení výšky trov právneho zastúpenia postupovať podľa § 10 ods. 2 vyhlášky alebo podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Z uvedených ustanovení vyplýva, že prednostne sa tarifná hodnota vyjadruje podľa § 10 ods. 2 vyhlášky, a ak ju nemožno určiť podľa tohto ustanovenia, použije sa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Vyhláška pri určovaní tarifnej hodnoty preferuje hodnotu sporného práva.</p> <p>Okresný súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že je potrebné vychádzať z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Tento záver bližšie nezdôvodnil, len dodal, že postupoval s ohľadom na doručený nález ústavného súdu č. k. I. US 544/2019, z ktorého parafrázoval niektoré závery.</p> <p>Tento záver okresného súdu je jednak nedostatočne odôvodnený, ale aj nesprávny. Ustanovenie § 10 ods. 2 vyhlášky uvádza, ako sa určuje základná sadzba tarifnej odmeny v sporoch o určenie vlastníckeho práva k veci. Je ňou hodnota veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor. Časť § 10 ods. 2 vyhlášky v znení „a hodnota veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu“, bola do vyhlášky doplnená po novele vykonanej</p>

	<p>vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 184/2013 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, s účinnosťou od 1. júla 2013. Cieľom novely bolo odstrániť rozpory v tom, že v sporoch o určenie vlastníctva k určitej veci ide o predmet konania, ktorého cena (hodnota) sa má považovať za tarifnú hodnotu. Z textu novely je zrejmé, že v prípade sporov o určenie vlastníckeho práva k veci je cena (hodnota) veci tarifnou hodnotou, z ktorej je potrebné vychádzať pri určení trov právneho zastúpenia podľa § 10 ods. 1 vyhlášky.</p> <p>Vzhľadom na pomerne jasný text § 10 ods. 2 vyhlášky nie je potom zrejmé, prečo okresný súd aplikoval § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Poukaz okresného súdu na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 544/2019 nie je v danej veci na mieste. Sám ústavný súd v náleze č. k. I. ÚS 544/2019 uvádza, že sporným nie je to, či sa má alebo nemá aplikovať § 10 ods. 2 vyhlášky (bod 26). V konaní sťažovateľky však aplikácia § 10 ods. 2 vyhlášky sporná je, pretože okresný súd § 10 ods. 2 neaplikoval, ale aplikoval § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. V náleze č. k. I. ÚS 544/2019 ústavný súd poukázal na to, že sporné bolo to, či sa má za hodnotu veci považovať cena dohodnutá v zmluve alebo cena veci určená posudkom. Avšak ústavný súd nesporne vychádzal z hodnoty veci, teda aplikoval § 10 ods. 2 vyhlášky. Naopak, okresný súd v napadnutom uznesení tým, že aplikoval § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, vychádzal z názoru, že hodnotu veci nie je možné vyjadriť v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami, čo však nie je správny názor, a to najmä vzhľadom na to, že hodnota pozemku bola v konaní nesporná a vychádzala zo znaleckého posudku, ktorý predložil sám žalobca.</p> <p>Okresný súd mal pri určení výšky trov konania postupovať podľa § 10 ods. 2 vyhlášky a cenu (hodnotu) veci posudzovať podľa v konaní preukázanej ceny pozemkov určenej znaleckým posudkom. Ved' napokon pre získanie práve tejto hodnoty sa žalobca obrátil na súd so žiadosťou o určenie, že on bol vlastníkom pozemkov ku dňu ich vyvlastnenia. Ak by totiž súd určil jeho vlastnícke právo k sporným pozemkom k tomuto dátumu, získal by žalobca nárok na vyplatenie ceny za vyvlastnenie. V hre teda bola práve hodnota pozemkov určená znaleckým posudkom. Žalobca totiž podal žalobu až po tom, ako došlo k vyvlastneniu pozemkov, teda v čase, keď mu bola známa ich hodnota ku dňu vyvlastnenia.</p> <p>Okresný súd otázku základnej sadzby tarifnej odmeny pri výpočte náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľky posúdil arbitrárne a ústavne nesúladne, čím došlo k porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Týmto postupom však došlo aj k porušeniu práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	advokát, advokácia-odmena advokáta advokát, advokácia-náhrada trov právneho zastúpenia trovy konania nehnutelnosť-cena nehnuteľností

spisová značka	II. ÚS 402/2021
populárny názov	Hodnota sporu na účel výpočtu trov konania
sudca spravodajca	Ivan Fiačan
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb

druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	05.04.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Cena veci určená znaleckým posudkom je rozhodne hodnoverným a spôsobilým mechanizmom na určenie hodnoty veci, o ktorej vlastnícke právo sa koná. Nepochybné cenu veci možno určiť aj iným vhodným spôsobom. Nemožno vylúčiť ani to, že súd bude vychádzať z ceny určenej v kúpnej alebo inej odplatnej zmluve, avšak v situácii, ak táto nie je stranami spochybňovaná a existuje predpoklad, že cena tak vyjadruje skutočnú cenu veci v danom mieste a čase. Takto ale nemožno postupovať v situácii, ak sa v konaní rieši otázka platnosti kúpnej zmluvy práve v dôsledku neprimerane nízkej kúpnej ceny.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka bola v postavení žalovanej v konaní vedenom pred Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“), v ktorom sa žalobkyňa domáhala určenia, že bola výlučnou vlastníčkou v žalobe špecifikovaných pozemkov dňu ich vyvlastnenia. Okresný súd žalobu zamietol a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O odvolaní žalobkyne rozhodol Krajský súd v Nitre tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. O výške trov konania rozhodol okresný súd uznesením z 9. júla 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom, a to tak, že zaviazal žalobkyňu zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania vo výške 1 821,59 eur, pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia. Okresný súd pri výpočte ceny jedného úkonu právnej služby určenej v zmysle § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) vychádzal z hodnoty nehnuteľnosti vo výške 20 338,06 eur určenej znaleckým posudkom, čo bola aj výška kúpnej ceny, za ktorú sťažovateľka následne predala nehnuteľnosť inej spoločnosti. Arbitrárnosť vidí sťažovateľka v tom, že výšku trov právneho zastúpenia vypočítal okresný súd v súlade s § 10 ods. 2 vyhlášky nesprávne, ak vychádzal z ceny nehnuteľnosti uvedenej v kúpnej zmluve medzi sťažovateľkou ako predávajúcou a žalobkyňou ako kupujúcou, pretože táto kúpna cena bola úžernícka, a práve preto bola kúpna zmluva považovaná za neplatnú. Proti uzneseniu o výške trov konania podala žalobkyňa sťažnosť. V sťažnosti uviedla, že súd mal pri výpočte výšky trov konania postupovať podľa § 11 ods. 1 vyhlášky a vychádzať z toho, že predmet sporu nemožno určiť v peniazoch, ako to urobil v iných obdobných rozhodnutiach. O sťažnosti rozhodol okresný súd napadnutým uznesením, a to tak, že výrok o výške trov konania zmenil a zaviazal žalobkyňu zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania len vo výške 387,49 eur, pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia. Pri výpočte ceny jedného úkonu právnej služby vychádzal tiež z § 10 ods. 2 advokátskej tarify a predmet konania považuje za oceniteľný v peniazoch. Okresný súd však vychádzal z ceny nehnuteľnosti určenej v kúpnej zmluve uzatvorenej medzi stranami sporu, teda zo sumy 1 346 eur.
z odôvodnenia	V tejto veci je spornou otázka, ako mal súd určiť cenu veci, o určenie vlastníckeho práva ktorej sa koná. Konkrétne, či má súd pri aplikácii § 10 ods. 2 vyhlášky vychádzať z ceny veci uvedenej v kúpnej zmluve, hoci jej platnosť je stranami spochybňovaná práve kvôli neprimerane nízkej kúpnej cene alebo podľa ceny veci určenej znaleckým posudkom, ktorý je časovo približne z toho istého obdobia, keď došlo aj k podpísaniu spornej kúpnej zmluvy. Otázkou je, čo sa považuje za hodnotu (cenu) veci, ktorej sa právna služba týka. To advokátska tarifa presne nestanovuje, avšak možno prisvedčiť názoru, že touto hodnotou (cenou) by mala byť cena obvyklá v mieste a čase začatia

	<p>poskytovania právnej služby. Na takéto určenie ceny veci možno podporne použiť ustanovenie § 7 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje základ súdneho poplatku pri percentuálnej sadzbe. Podľa tohto ustanovenia je základom poplatku cena predmetu poplatkového úkonu. Ak nie je možné základ poplatku takto zistiť, je základom poplatku cena obvyklá v mieste a v čase podania návrhu na vykonanie poplatkového úkonu. Ak je základom poplatku cena nehnuteľnosti, touto cenou sa rozumie cena zistená podľa osobitných predpisov. Poznámka č. 5 k tomuto ustanoveniu odkazuje na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení neskorších predpisov.</p> <p>Možno uzavrieť, že cena veci určená znaleckým posudkom je rozhodne hodnoverným a spôsobilým mechanizmom na určenie hodnoty veci, o ktorej vlastnícke právo sa koná. Nepochybne cenu veci možno určiť aj iným vhodným spôsobom. Nemožno vylúčiť ani to, že súd bude vychádzať z ceny určenej v kúpnej alebo inej odplatnej zmluve, avšak v situácii, ak táto nie je stranami spochybňovaná a existuje predpoklad, že cena tak vyjadruje skutočnú cenu veci v danom mieste a čase. Takto ale nemožno postupovať v situácii, ak sa v konaní rieši otázka platnosti kúpnej zmluvy práve v dôsledku neprimerane nízkej kúpnej ceny.</p> <p>Žalobkyňa podala proti sťažovateľke žalobu práve pre získanie sumy vo výške hodnoty pozemkov. V súdnom spore teda vo svojej podstate išlo práve o hodnotu pozemkov určenú znaleckým posudkom. Cena za právne služby podľa vyhlášky má reflektovať hodnotu predmetu súdneho sporu.</p> <p>Na základe už uvedeného možno konštatovať, že okresný súd otázku základnej sadzby tarifnej odmeny pri výpočte náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľa posúdil arbitrárne a ústavne nesúladne, čím došlo k porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	trovy konania advokát, advokácia-odmena advokáta advokát, advokácia-náhrada trov právneho zastúpenia nehnuteľnosť-cena nehnuteľností

spisová značka	IV. ÚS 280/2021
populárny názov	Nároky poškodeného v trestnom konaní
sudca spravodajca	Ladislav Duditš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	28.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 4 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 2 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2
analytická právna veta	Príslušné ustanovenia Trestného poriadku predpokladajú určitý rozsah

	<p>dokazovania aj v adhéznom konaní (na účely rozhodnutia o nároku poškodeného), t. j. potreba dokazovania v určitom rozsahu nemôže automaticky viesť k odkázaniu poškodeného na civilné konanie.</p> <p>V prípadoch obchodovania s ľuďmi a zvlášť v prípade otrokárskoho zaobchádzania je potrebné prihliadať na to, že ekonomická a sociálna situácia poškodenej obete znásobená rizikom jej sekundárnej viktimizácie jej s veľkou pravdepodobnosťou znemožňuje efektívne sa domáhať ochrany formou uplatnenia nároku na odškodnenie v civilnom konaní. Za danej situácie tak vystupuje do popredia pozitívny záväzok štátu prenesený na všeobecné súdy zabezpečiť u tejto kategórie poškodených efektívnu ochranu ich základných práv prostriedkami trestnoprávnymi.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Rozsudkom okresného súdu bolo šesť osôb uznaných za vinných zo spáchania zločinu obchodovania s ľuďmi (§ 179 Trestného zákona) vo vzťahu k všetkým sťažovateľom ako poškodeným. Vo vzťahu k sťažovateľke bola jedna osoba uznaná za vinnú aj zo zločinu vydierania (§ 189 Trestného zákona). Sťažovateľov, ktorí mali postavenie poškodených v trestnom konaní, okresný súd odkázal s ich nárokmi na náhradu škody na civilný súdny proces. Sťažovatelia podali odvolanie z 25. júna 2018 proti rozsudku okresného súdu, ktoré doplnili podaním z 30. novembra 2018. Napadnutým uznesením krajského súdu bolo odvolanie sťažovateľov (aj jedného z obžalovaných) zamietnuté podľa § 319 Trestného poriadku.</p> <p>Podľa sťažovateľov nič nebránilo tomu, aby všeobecné súdy o ich nárokoch na náhradu škody a nemajetkovú ujmu alebo ich časti rozhodli v trestnom konaní. Nerozhodnutie o nároku na náhradu škody v trestnom konaní má byť len výnimočné a všeobecné súdy neuviedli žiadne relevantné argumenty. Porušenie svojich práv sťažovatelia vidia v postupe krajského súdu, ktorý nenapravil pochybenie okresného súdu a znemožnil im v trestnom konaní dosiahnuť primerané odškodnenie, ktoré im patrí ako obetiam zločinu obchodovania s ľuďmi, proti ktorým bolo hrubo zasiahnuté do ich ľudskej dôstojnosti a osobnostných práv.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd konštatuje, že krajský súd neodôvodnil ústavne súladným spôsobom svoj právny záver o tom, že pre rozhodnutie o nároku na nemajetkovú ujmu a náhradu škody je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie presahujúce rámec trestného konania. Krajský súd neoznačil ani jeden dôkaz, ktorý bude potrebné vykonať, nevyjadril sa k jeho povahe, rozsahu alebo dostupnosti, teda nepredniesol žiadne konkrétne úvahy smerujúce k záveru o nevyhnutnosti odkázať sťažovateľov s ich nárokmi na civilný proces. Úplná absencia dôvodov znamená nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia v tejto časti. Až vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti sťažovateľov krajský súd naznačil, že ďalším dokazovaním by bolo aj vyhodnotenie, akou mierou sa každý z odsúdených podieľal na spáchaní danej trestnej činnosti proti sťažovateľom. Nedostatok dôvodov rozhodnutia nie je možné zhojiť predložením ďalších argumentov vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti.</p> <p>Ústavný súd poznamenáva, že príslušné ustanovenia Trestného poriadku predpokladajú určitý rozsah dokazovania v adhéznom konaní (na účely rozhodnutia o nároku poškodeného), t. j. potreba dokazovania v určitom rozsahu nemôže automaticky viesť k odkázaniu poškodeného na civilné konanie. Ústavný súd považuje za neadekvátne vyjadrenie krajského súdu, že odvolanie sťažovateľov bolo zamietnuté aj z dôvodu značného rozsahu trestného spisu, viacerých obžalovaných osôb v tejto trestnej veci a rozsiahlosti odvolania sťažovateľov. Je predsa povinnosťou odvolacieho súdu vykonať riadny odvolací prieskum vrátane dôsledného preštudovania a vyhodnotenia procesných podaní a spisov.</p> <p>Ústavný súd považuje napadnuté uznesenie v časti o zamietnutí odvolania sťažovateľov (a nepriamo rozhodnutí o nároku sťažovateľov na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody) za nedostatočne odôvodnené a v dôsledku toho za ústavne neakceptovateľné.</p>

	<p>Ústavný súd poukazuje na záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce z práva Európskej únie, predovšetkým zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV (ďalej len „smernica 2011/36/EÚ“). Jedným z cieľov smernice 2011/36/EÚ, podľa ktorého je u obetí trestnej činnosti, ktoré už utrpeli následky zneužívania a ponižujúceho zaobchádzania, ktoré sa zvyčajne spájajú s obchodovaním s ľuďmi, ako je napríklad aj otrokárske zaobchádzanie, potrebné zabezpečiť ich ochranu pred sekundárnou viktimizáciou a ďalšou traumou počas trestného konania. Rovnako v zmysle čl. 17 smernice 2011/36/EÚ majú mať obeť obchodovania s ľuďmi zabezpečený prístup k existujúcim systémom 10 odškodnenia obetí úmyselne spáchaných trestných činov. Ustanovenie § 287 ods. 1 Trestného poriadku umožňuje poškodenému, aby už v rámci trestného konania, v medziach tzv. adhézneho konania dosiahol prisúdenie nároku na náhradu škody.</p> <p>V prípadoch obchodovania s ľuďmi a zvlášť v prípade otrokárskeho zaobchádzania je potrebné prihliadať na to, že ekonomická a sociálna situácia poškodenej obete znásobená rizikom jej sekundárnej viktimizácie jej s veľkou pravdepodobnosťou znemožňuje efektívne sa domáhať ochrany formou uplatnenia nároku na odškodnenie v civilnom konaní. Za danej situácie tak vystupuje do popredia pozitívny záväzok štátu prenesený na všeobecné súdy zabezpečiť u tejto kategórie poškodených efektívnu ochranu ich základných práv prostriedkami trestnoprávnymi.</p> <p>V tejto veci boli všeobecné súdy povinné reflektovať na pozitívny záväzok efektívnej ochrany sťažovateľov, na ktorých bol spáchaný veľmi závažný trestný čin zasahujúci do ich ľudskej dôstojnosti a osobnostných práv. V uvedenom kontexte bolo ich úlohou vytvoriť reálne predpoklady účinnej ochrany základných práv sťažovateľov, teda riadne prejednať nimi uplatnený nárok v adhéznom konaní, na čo však krajský súd rezignoval.</p> <p>Napadnutým postupom krajského súdu, ktorý bol zavŕšený napadnutým uznesením, došlo zásahu do základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a do práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v miere dosahujúcej ústavnoprávnu intenzitu.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEK a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu poškodený trestné konanie-adhézne náhrada nemajetkovej ujmy náhrada škody (ujma)-majetková ujma</p>

<p>spisová značka</p>	<p>IV. ÚS 571/2021</p>
<p>populárny názov</p>	<p>Pasívna vecná legitímácia v exekučnom konaní</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Miroslav Duriš</p>
<p>druh konania</p>	<p>konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Nález - Nález</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>28.03.2022</p>
<p>dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv</p>	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ods. 1</p>

	<p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	Záver o pasívnej vecnej legitímácii je záver o stave vyplývajúcom z hmotného práva a je podmienkou úspechu v konaní, nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ale nie je podmienkou konania.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ 29. apríla 2021 podal okresnému súdu opätovný návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“) proti povinnej a povinnému na základe exekučného titulu – špecifikovaného rozsudku znejúceho proti pôvodnému povinnému, ktorý zomrel 30. júna 2007 (ďalej len „pôvodný povinný“). Povinná je manželkou pôvodného povinného a povinný je jeho synom.</p> <p>Dedičské konanie týkajúce sa majetku pôvodného povinného sa vedie za účasti povinných ako dedičov na Okresnom súde Bratislava I, toto konanie však nie je do dnešného dňa skončené.</p> <p>Pôvodné exekučné konanie sa proti pôvodnému povinnému viedlo pod sp. zn. EX 118/2006 a bolo ukončené 22. mája 2020 podľa zákona č. 233/2019 Z. z. upovedomením o zastavení starej exekúcie zo 14. februára 2020.</p> <p>Sťažovateľ podal opätovný návrh na vykonanie exekúcie v lehote podľa § 9 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z., aby zabránil premlčaniu svojho nároku z exekučného titulu. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 23 Ek 1307/2021 zo 4. augusta 2021 návrh sťažovateľa na vykonanie exekúcie zamietol.</p> <p>Proti uzneseniu zo 4. augusta 2021 podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že sťažnosť zamietol. Okresný súd v napadnutom uznesení poukázal na uznesenie vyššieho súdneho úradníka, ktorý konštatoval nedostatok pasívnej vecnej legitímácie osôb označených v návrhu ako povinných z dôvodu, že „na nich neprešli povinnosti alebo práva z exekučného titulu, pretože do dnešného dňa nebolo dedičské konanie právoplatne ukončené.“.</p> <p>Sťažovateľ namieta, že napadnutým uznesením okresného súdu boli porušené ním označené práva, keď okresný súd založil svoje rozhodnutie na arbitrárnom právnom závere, že sťažovateľ v návrhu označil ako povinných osoby, ktoré neboli pasívne vecne legitimované.</p>
z odôvodnenia	<p>O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka zo 4. augusta 2021 (o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie) rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že sťažnosť zamietol. Okresný súd poukázal na právne závery najvyššieho súdu v uznesení č. k. 6 Cdo 69/2012 z 12. septembra 2012, podľa ktorého proti inému než tomu, kto je v exekučnom titule označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v exekučnom titule označený ako oprávnený, možno navrhnúť vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu. Okresný súd poukázal na to, že povinným z exekučného titulu je pôvodný povinný, ktorý zomrel počas vedenia starej exekúcie. Stará exekúcia bola zastavená podľa zákona č. 233/2019 Z. z. Opätovný návrh na vykonanie exekúcie je potrebné považovať za nový návrh na vykonanie exekúcie, preto okresný súd skúmal procesné podmienky konania.</p> <p>Okresný súd, vychádzajúc z upovedomenia o zastavení exekúcie spolu s výzvou na úhradu trov starej exekúcie zo 14. februára 2020 a z oznámenia o ukončení exekučného konania z 26. júna 2020 považoval za preukázané, že v starej exekúcii nedošlo k zmene účastníkov konania na strane povinného. Obdobne považoval za preukázané, že dedičské konanie po pôvodnom povinnom nebolo právoplatne skončené. Návrh na vykonanie exekúcie bol podaný predčasne.</p>

pretože „na povinných v čase jeho podania ešte neprešla povinnosť z predloženého exekučného titulu.“. Uvedená skutková situácia je neodstrániteľnou prekážkou konania, na ktorú musí súd prihliadať.

Právny záver okresného súdu v napadnutom uznesení považuje ústavný súd za arbitrárny (svojvoľný), keďže je v rozpore so znením a s účelom relevantného (hmotnoprávneho) ustanovenia § 460 Občianskeho zákonníka, ktoré mal okresný súd vo veci aplikovať pri posudzovaní toho, či sú osoby označené v návrhu na vykonanie exekúcie ako povinní pasívne vecne legitimovaní. Okrem uvedeného je riešenie, ktoré nastolilo napadnuté uznesenie, v rozpore s princípom spravodlivosti.

Pasívna vecná legitimácia žalovaného je stav vyplývajúci z hmotného práva. Pasívne vecne legitimovaný je žalovaný v konaní vtedy, ak je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, resp. záväzku. Jednoducho povedané, ak z hmotného práva vyplýva povinnosť, resp. záväzok žalovaného, je v konaní pasívne vecne legitimovaný, ak povinnosť alebo záväzok žalovaného z hmotného práva nevyplýva, žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný. Nedostatok vecnej legitimácie (či už aktívnej, alebo pasívnej) nemožno považovať za nedostatok procesnej subjektivity (II. ÚS 273/2019). Z doktrínálneho hľadiska, vecná legitimácia je „len“ podmienkou úspechu v konaní, zatiaľ čo procesná subjektivita je podmienkou samotného konania (II. ÚS 193/2021).

Podľa § 460 Občianskeho zákonníka dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

Dedičstvo sa nadobúda ku dňu smrti poručiteľa. Definitívne sa táto skutočnosť – nadobudnutie majetku potvrdí rozhodnutím o dedičstve. Okamih smrti je dôležitý z hľadiska právneho nástupníctva, a to nielen z hľadiska nadobudnutia vlastníckych práv, ale aj iných práv či povinností.

Okamih smrti poručiteľa (fyzickej osoby) alebo deň, ktorý súd v konaní o vyhlásenie za mŕtveho (§ 198, § 200 Občianskeho súdneho poriadku) v rozsudku určil za deň smrti nezvestného, prípadne deň, ktorý nezvestný neprežil, je podľa § 460 Občianskeho zákonníka rozhodujúcou skutočnosťou pre prechod práv a povinností, ktoré sú predmetom dedičstva. Rozhodnutie súdu (§ 481 až § 484 Občianskeho zákonníka), ktorým podľa § 175q Občianskeho súdneho poriadku potvrdí nadobudnutie dedičstva alebo schváli dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva (v súčasnosti § 203 CMP), len deklaruje to, čo už nastalo smrťou poručiteľa (ASPI, komentár k § 460 Občianskeho zákonníka).

Z hľadiska vecnej legitimácie dediča ako právneho nástupcu poručiteľa sú relevantné dva časové okamihy – okamih smrti poručiteľa a právoplatnosť rozhodnutia o dedičstve. V tomto časovom úseku môžu nastať situácie, keď určitá osoba iniciuje konanie proti dedičovi, resp. dedič iniciuje sám konanie, pričom tieto konania sa budú týkať predmetu dedičstva. Judikatúra všeobecných súdov takéto situácie riešila rozdielnym spôsobom.

Z napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd za rozhodujúci moment pre nadobudnutie dedičstva (vrátane dlhov) považoval právoplatnosť uznesenia o dedičstve. Uvedená argumentácia je však v priamom rozpore so znením § 460 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa. Okresný súd tento rozpor s § 460 Občianskeho zákonníka v napadnutom uznesení nijako nevysvetľuje, neobjasňuje, resp. nijako inak nekonfrontuje svoju právnu argumentáciu s uvedeným ustanovením Občianskeho zákonníka. Z tohto hľadiska je potrebné jeho právne závery považovať za arbitrárne a tiež za nepreskúmateľné (zjavne neodôvodnené), keďže okresný súd rezignoval na komplexné objasnenie svojich právnych záverov zo všetkých relevantných aspektov. Neobstojí ani právne hodnotenie uvedenej skutkovej situácie, podľa ktorého ide o „neodstrániteľnú prekážku konania na strane účastníka konania“. Ako už v tomto náleze bolo uvedené, záver o pasívnej vecnej legitimácii je záver o stave vyplývajúcom z hmotného

	<p>práva a je podmienkou úspechu v konaní, nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ale nie je podmienkou konania.</p> <p>Okresný súd skúmal existenciu (danosť) pasívnej vecnej legitímácie povinných, t. j. stav vyplývajúci z hmotného práva, pričom aplikoval v rámci tohto skúmania v zásade výlučne normy procesného práva. Relevantnú hmotnoprávnú normu (§ 460 Občianskeho zákonníka) v napadnutom uznesení nijako neaplikuje, neinterpretuje a existujúcu skutkovú situáciu nijako nesubsumuje pod túto hmotnoprávnú normu a nevyvodzuje z takejto subsumpcie žiadne právne závery. Obdobne okresný súd podľa názoru ústavného súdu nevysvetlil, prečo neaplikoval v predmetnej veci ďalšie, resp. iné relevantné procesné ustanovenia (napr. § 63 ods. 1 až 3, § 164 CSP v spojení s prvou vetou § 200 Exekučného poriadku), ktoré by (per analogiam) dopadali na danú právnu vec (a umožňovali by napr. aj pokračovať v konaní pred skončením dedičského konania). Takýto postup okresného súdu v procese právneho hodnotenia je arbitrárny, zjavne neodôvodnený, a tým ústavne neakceptovateľný.</p> <p>Vzhľadom na uvedené je potrebné napadnuté uznesenie o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa (a nepriamo zamietnutí návrhu sťažovateľa na vykonanie exekúcie) považovať za zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a tak za ústavne neakceptovateľné. Okresný súd napadnutým uznesením porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu exekúcia-exekučný titul podmienky konania dedič legitímácia-vecná dlh práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces legitímácia-pasívna</p>

spisová značka	IV. ÚS 589/2021
populárny názov	Zrušenie rozhodcovského rozsudku
sudca spravodajca	Ladislav Dudíš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	28.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 38 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	Z hľadiska posúdenia, či rozsudok odvolacieho súdu je rozhodnutím o veci

	<p>samej, je potrebné rozlíšiť predmet konania pred rozhodcovským súdom a v konaní pred všeobecnými súdmi. Vec sama, t. j. meritum veci, pre všeobecné súdy nie je totožnou vecou pre rozhodcovský súd. Všeobecné súdy konajú o tom, či boli dané dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Rozhodcovský súd v zmysle rozhodcovskej doložky rozhoduje spor medzi dvomi stranami hmotnoprávnej povahy. Rozsudok odvolacieho súdu vydaný v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku je preto rozsudkom, ktorým sa končí konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku z dôvodov špecifikovaných v žalobe a zakladá sa prekážka rozhodnutej veci v tom zmysle, že z totožných dôvodov sa už nebude možné opätovne domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka vystupovala v právnom postavení žalovanej v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku proti žalobcovi mestu Levice (ďalej aj „žalobca“) na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“). Žalobca žalobou napadol rozhodcovský rozsudok vydaný 7. júna 2011 Rozhodcovským súdom Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“), právoplatný 6. júla 2011, ktorým bola mestu uložená povinnosť zaplatiť finančnú sumu v prospech sťažovateľky. Okresný súd rozsudkom z 21. februára 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobe vyhovel a napadnutý rozhodcovský rozsudok zrušil.</p> <p>Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie. Namietala nesprávny výklad zákona o rozhodcovskom konaní, pretože okresný súd aplikoval procesný predpis (zákon o rozhodcovskom konaní) v znení účinnom do 31. decembra 2014, a nie v znení účinnom v čase rozhodovania súdu. Ďalej sa nestotožnila s tvrdením súdu, že skutkový podklad na vydanie rozhodcovského rozsudku bol dosiahnutý trestným činom, keďže trestné konanie vedené proti obvinenému konateľovi spoločnosti, nebolo právoplatne ukončené, a teda nebolo ani právoplatne rozhodnuté, či došlo k spáchaniu trestného činu. Sťažovateľka poukázala na konanie vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 33 Cb 80/2011, v ktorom žalobca podľa jej názoru uplatňuje totožný návrh na základe totožných skutkových okolností. Sťažovateľka nesúhlasila ani so záverom existencie dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku.</p> <p>Krajský súd rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu.</p> <p>Sťažovateľka napadla rozsudok odvolacieho súdu dovolaním. Prípustnosť dovolania dôvodila existenciou väd zmätočnosti v zmysle § 420 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), konkrétne tým, že v tej istej veci sa už skôr začalo konanie podľa § 420 písm. d) CSP, vo veci rozhodoval vylúčený sudca podľa § 420 písm. e) CSP a že nesprávnym procesným postupom súd znemožnil sťažovateľke uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. Ďalej sťažovateľka namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.</p> <p>Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podané dovolanie ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) a f) CSP.</p>
z odôvodnenia	<p>Vo vzťahu k dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP uviedol, že z uvedeného dôvodu je dovolanie prípustné, ak sa napáda rozhodnutie vo veci samej alebo rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V tejto súvislosti rozsudok odvolacieho súdu, spoločne tvoriac jeden celok s rozsudkom súdu prvej inštancie, je podľa názoru odvolacieho súdu rozhodnutím procesnej povahy, keďže ním došlo k zrušeniu rozhodcovského rozsudku a k vráteniu veci na ďalšie konanie. Vec sama teda nie je právoplatne ukončená a rozhodcovský súd o nej ďalej koná a rozhoduje.</p> <p>Z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 236/2016 (R 19/2017) z 19. januára 2017 vyplýva, že dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej ani proti rozhodnutiu, ktorým</p>

sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle § 420 CSP.

Najvyšší súd teda na rozsudok odvolacieho súdu s účinkami zrušenia rozhodcovského rozsudku aplikoval závery vzťahujúce sa na kasačné rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, keďže podľa jeho názoru v oboch prípadoch nejde o rozhodnutie o veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

K zmyslu a povahe konania a rozhodnutia o zrušení rozhodcovského rozsudku ústavný súd uvádza, že podanie žaloby o zrušení rozhodcovského rozsudku nemá samo osebe odkladný účinok, účinky zrušenia napadnutého rozhodcovského rozsudku nastávajú až právoplatnosťou rozsudku všeobecného súdu, v prípade podania odvolania až právoplatnosťou rozsudku odvolacieho súdu. Do toho času je rozhodcovský rozsudok právoplatným rozhodnutím, ktorým bola vec, o ktorej rozhodcovský súd rozhodoval, ukončená.

V prípade právoplatného zrušenia rozhodcovského rozsudku v závislosti od dôvodov, pre ktoré došlo k jeho zrušeniu, sa vec sama prejedná opätovne, a to buď v konaní pred všeobecným súdom (napr. v prípade neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, čím odpadne titul, na základe ktorého bola založená právomoc rozhodcovského súdu), alebo sa vec vráti opätovne do fázy konania pred rozhodcovským súdom. V oboch prípadoch zákon predpokladá ďalšie konanie o veci samej v hmotnoprávnom zmysle.

Z uvedeného pohľadu možno rozumiť názoru dovolacieho súdu, že právoplatným rozsudkom odvolacieho súdu o zrušení rozhodcovského rozsudku, resp. o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo rozhodnuté o zrušení, sa vec opätovne vracia do štádia konania a rozhodovania o hmotnoprávnom nároku. Ide však o jediný spoločný znak inštitútu odvolania a žaloby o zrušení rozhodcovského rozsudku.

Z hľadiska posúdenia, či rozsudok odvolacieho súdu je rozhodnutím o veci samej, je potrebné rozlíšiť predmet konania pred rozhodcovským súdom a v konaní pred všeobecnými súdmi. Vec sama, t. j. meritum veci, pre všeobecné súdy nie je totožnou vecou pre rozhodcovský súd. Všeobecné súdy konajú o tom, či boli dané dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Rozhodcovský súd v zmysle rozhodcovskej doložky rozhoduje spor medzi dvomi stranami hmotnoprávnej povahy. Rozsudok odvolacieho súdu vydaný v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku je preto rozsudkom, ktorým sa končí konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku z dôvodov špecifikovaných v žalobe a zakladá sa prekážka rozhodnutej veci v tom zmysle, že z totožných dôvodov sa už nebude možné opätovne domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku.

Z procesného hľadiska vyhovením žalobe o zrušení rozhodcovského rozsudku bol dosiahnutý stav, že hmotnoprávny nárok sťažovateľky bude opätovne prejednaný pred rozhodcovským súdom.

Vec sama z hľadiska posúdenia existencie hmotnoprávneho nároku sťažovateľky na peňažné plnenie od žalobcu patrí do rozhodovacej právomoci rozhodcovského súdu. Konanie pred rozhodcovským súdom a konanie pred všeobecnými súdmi sú na seba naviazané, avšak predmet ich konania a rozhodovania nie je totožný. Všeobecný súd nemá právomoc rozhodovať o hmotnoprávnom nároku uplatnenom pred rozhodcovským súdom a, opačne, rozhodcovský súd nerozhoduje o dôvodoch, ktoré si žalobca uplatnil v konaní pred súdmi.

Právna teória zastáva názor, že rozhodnutím o veci samej nie je rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo meritórne rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušené a vec vrátená späť na ďalšie konanie. V tomto prípade je potrebné rozlišovať konanie o veci samej a rozhodnutie o veci samej. Toto chápanie

	<p>kasačného rozhodnutia odvolacieho súdu ale nemožno analogicky aplikovať na prejednávajúcu vec, kde prebehlo konanie o veci samej (konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku) a bolo rozhodnuté vo veci samej (odvolací súd rozsudkom potvrdil zrušenie rozhodcovského rozsudku), resp. konanie o veci samej nie je konaním o hmotnoprávnom nároku.</p> <p>Z uvedeného porovnania vyplýva, že kasačné uznesenie odvolacieho súdu svojou povahou vyvoláva celkom iné účinky, pretože ak v takomto konaní neskôr dôjde k vydaniu meritórneho rozhodnutia, toto je spôsobilé založiť dovolací prieskum, a preto nie je potrebné podrobovať dovolaciemu prieskumu nemeritórne rozhodnutie. V prejednávanej veci je ale na vydanie meritórneho rozhodnutia príslušný iba rozhodcovský súd a toto právoplatné rozhodnutie nepodlieha ani odvolaciemu ani dovolaciemu prieskumu všeobecných súdov.</p> <p>Výklad § 420 CSP, aký zvolil najvyšší súd, reštriktívne zužuje okruh rozhodnutí, ktoré možno označiť za rozhodnutia o veci samej, pričom v tomto spôsobe výkladu dotknutého ustanovenia ústavný súd nenachádza žiadny ústavne udržateľný dôvod, pre ktorý by mu bolo možné prisvedčiť. Práve naopak, bez legitímneho podkladu zasahuje do základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže obmedzuje prístup k dovolaciemu konaniu bez existencie zákonom stanovených dôvodov.</p> <p>Ústavný súd uzatvára, že rozsudok odvolacieho súdu, ktorým dochádza k zrušeniu rozhodcovského rozsudku, možno chápať ako rozhodnutie o veci samej a vo svojej podstate sú účinky rozsudku o vyhovení žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku analogické k účinkom rozsudku o povolení obnovy konania.</p> <p>Vzhľadom na uvedené najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	<p>rozhodcovské konanie-rozhodcovský rozsudok dovolacie dôvody-zmätočnosť obnova konania-žaloba na obnovu konania dovolanie-prípustnosť</p>

spisová značka	IV. ÚS 36/2022
populárny názov	Závazný právny názor ústavného súdu
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	28.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	Záver, že dohoda o vyporiadaní BSM schválená súdnym zmierom nevyklučuje možnosť odporovateľnosti, keďže ide o dvojstranný hmotnoprávny právny úkon, je ústavne akceptovateľný.

	<p>Najvyšší súd má povinnosť rešpektovať právny názor vyslovený v náleze ústavného súdu. Ústavný súd a priori nevylučuje možnosť, aby aj záväzné závery jeho nálezu boli v pokračujúcom spore neskôr modifikované, takýto postup ale vyžaduje zásadne odlišné dôvody. Takýmito dôvodmi môže byť podstatná zmena v skutkových zisteniach, ktoré tvorili základ zrušujúceho aj zrušovaného rozhodnutia, alebo zmena právnej úpravy, ku ktorej došlo po vydaní nálezu. Dôvodom môže byť aj zásadný judikatúrny posun v otázke, ktorá v čase pôvodného rozhodovania nebola ešte vyriešená.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ je stranou v procesnom postavení žalobcu v konaní o neúčinnosť dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“), ktorá bola schválená uznesením súdu ako súdom schválený zmliev. Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 9. novembra 2015 rozhodol tak, že dohoda (súdny zmliev) o vyporiadaní BSM uzatvorená medzi žalovanou a jej manželom, schválená uznesením okresného súdu z 20. apríla 2011 je voči sťažovateľovi neúčinná. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 25. mája 2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Proti rozsudku krajského súdu podala žalovaná dovolanie. Najvyšší súd uznesením z 30. augusta 2018 rozsudok krajského súdu z 25. mája 2016 zrušil z dôvodu, že krajský súd sa nevysporiadal s argumentáciou žalovanej, čo predstavovalo vadu konania podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. CSP.</p> <p>Krajský súd následne rozsudkom z 27. februára 2019 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol. Na základe dovolania sťažovateľa v postavení žalobcu proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolací súd rozsudkom z 30. októbra 2019 dovolanie zamietol.</p> <p>Medzičasom však sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť proti uzneseniu dovolacieho súdu z 30. augusta 2018, o ktorej ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 260/2019 z 28. januára 2020 rozhodol tak, že uvedené rozhodnutie o dovolaní zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Ústavný súd taktiež zrušil aj rozsudok krajského súdu z 27. februára 2019.</p> <p>Sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť aj proti rozsudku dovolacieho súdu z 30. októbra 2019, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 131/2020 z 2. apríla 2020 tak, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.</p> <p>Najvyšší súd uznesením z 29. júna 2021 o dovolaní žalovanej proti rozsudku krajského súdu z 25. mája 2016 rozhodol tak, že tento rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažovateľ uvádza, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu je arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Vzhľadom na skutočnosť, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu je rozhodnutie kasačné, ústavný súd posudzoval, či ním bola definitívne vyriešená taká zásadná právna otázka, ktorú súdy nižšej inštancie nebudú môcť riešiť odlišne len z dôvodu povinnosti rešpektovať právny názor funkčne nadriadeného súdu. Ústavný súd skúmal i to, či z hľadiska prípadného budúceho ústavnosúdneho prieskumu konečného meritórneho rozhodnutia vytvára napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu pre sťažovateľa nenapraviteľné následky.</p> <p>Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že v dôsledku kasačnej záväznosti právneho názoru dovolacieho súdu bolo uložené krajskému súdu pri ďalšom rozhodovaní fakticky neprihliadať na právne názory vyslovené v predchádzajúcom náleze ústavného súdu č. k. I. ÚS 260/2019 z 28. januára 2020 a, naopak, bezvýnimočne prijať najvyšším súdom predstreté nazeranie na otázku nemožnosti odporovať právnemu úkonu, ktorý bol schválený súdnym zmlievom. Pri plnom rešpektovaní povinnosti vyplývajúcej pre súdy nižších inštancií z § 455 CSP tak najvyšší súd záväzným názorom o právoplatnom</p>

vyriešení tejto otázky fakticky záväzne uzavrel možnosť, aby súdy nižších inštancií v prebiehajúcom konaní opakovane posudzovali pre výsledok konania podstatnú otázku odporovateľnosti právneho úkonu schváleného súdnym zmiernom a z toho vyplývajúcich práv a povinností.

Ústavný súd v posudzovanej veci dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu princípu právnej istoty sťažovateľa ako súčasť práva na spravodlivý proces a zároveň k porušeniu práva na dostatočné odôvodnenie rozhodnutia, ktorým najvyšší súd nedal odpoveď na relevantné námietky sťažovateľa. Najvyšší súd zrušil už právoplatné rozhodnutie krajského súdu bez toho, aby vecne, zrozumiteľne a kvalifikovane odôvodnil, prečo by súd nižšej inštancie nemal rešpektovať kasačnú záväznosť právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v predchádzajúcom 7 náleze č. k. I. ÚS 260/2019 z 28. januára 2020.

Argumenty najvyššieho súdu o nemožnosti uplatniť odporovateľnosť dohody o vypořádání BSM schválenej súdnym zmiernom z dôvodu, že ide o súdne rozhodnutie, v posudzovanej veci nedávajú dostatočnú odpoveď na podstatný opačný argument sťažovateľa prezentovaný v jeho podaniach, že je rozdiel medzi uznesením o schválení súdneho zmiernu a dohodou, ktorá bola daným uznesením schválená. Najvyšší súd v posudzovanej veci sa touto podstatnou námietkou sťažovateľa nezaoberal a len nekriticky zotrvával na svojom názore.

V tejto súvislosti je nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že ústavný súd v predchádzajúcom náleze č. k. I. ÚS 260/2019 z 28. januára 2020 vyslovil, že je ústavne akceptovateľný záver, že dohoda o vypořádání BSM schválená súdnym zmiernom nevyklučuje možnosť odporovateľnosti, keďže ide o dvojstranný hmotnoprávny právny úkon.

Nález ústavného súdu predstavuje definitívne riešenie ústavnoprávnych otázok v konkrétnej veci, preto ho musí dotknutý všeobecný súd v plnom rozsahu akceptovať. Ústavnoprávny výklad vyložený v náleze musí všeobecný súd rešpektovať bez ohľadu na eventuálnu subjektívnu pochybnosť o jeho správnosti. Najvyšší súd v prejednávanej veci absolútne nezohľadnil závažnú skutočnosť, že krajský súd bol ako priamy adresát prvého nálezu viazaný právnym názorom ústavného súdu podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Navyše pre všetky súdy je viazanosť rozhodnutiami ústavného súdu v otázke základných ľudských práv a slobôd vyjadrená aj v § 193 CSP. Najvyšší súd, úplne ignorujúc kasačnú záväznosť predchádzajúceho nálezu ústavného súdu, postavil krajský súd napadnutým rozhodnutím do rozporuplnej pozície, keď mal súčasne povinnosť rešpektovať vzájomne sa vylučujúce právne závery ústavného súdu a dovolacieho súdu. Takýto stav je neakceptovateľný (rovnako aj IV. ÚS 588/2021).

Ústavný súd v predchádzajúcom náleze vyslovil právny názor na možnosť odporovateľnosti dohody o vypořádání BSM schválenej súdnym zmiernom. Bolo povinnosťou najvyššieho súdu rešpektovať právny názor vyslovený v náleze ústavného súdu. Ústavný súd a priori nevyklučuje možnosť, aby aj záväzné závery jeho nálezu boli v pokračujúcom spore neskôr modifikované, takýto postup ale vyžaduje zásadne odlišné dôvody. Takýmito dôvodmi môže byť už spomínaná podstatná zmena v skutkových zisteniach, ktoré tvorili základ zrušujúceho aj zrušovaného rozhodnutia, alebo zmena právnej úpravy, ku ktorej došlo po vydaní nálezu. Dôvodom môže byť aj zásadný judikatúrny posun v otázke, ktorá v čase pôvodného rozhodovania nebola ešte vyriešená.

Bez ohľadu na autonómiu najvyššieho súdu pri výklade pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v konečnom dôsledku vylúčil priznanie akýchkoľvek účinkov nálezu ústavného súdu vydanému skôr v tom istom spore, ktorého závery v

	<p>plnom súlade s jeho kasačnou záväznosťou rešpektoval krajský súd. Tým bola prekročená hranica ústavnej akceptovateľnosti a najvyšší súd sa dopustil ústavne neprípustného zásahu do právnej istoty sťažovateľa. Plnenie zákonom stanovenej povinnosti najvyššieho súdu zabezpečiť jednotný výklad a používanie zákonov sa nevylučuje s povinnosťou rešpektovať skorší zásah ústavného súdu do rozhodovacej činnosti súdov nižších inšancií.</p> <p>Čo sa týka ústavných požiadaviek na kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, je potrebné zhrnúť, že najvyšší súd neodpovedal na podstatné argumenty sťažovateľa, keď v napadnutom rozhodnutí zaujal právny názor, ktorým nerešpektoval predchádzajúci nález ústavného súdu a v konečnom dôsledku poprel účinky kasačnej záväznosti predchádzajúceho nálezu.</p> <p>Najvyšší súd takto porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>spoluvlastníctvo-bezpodielové spoluvlastníctvo manželov právnny úkon-odporovateľnosť zmier</p>

Uznesenie:

spisová značka	IV. ÚS 121/2022
populárny názov	Trovy starej exekúcie
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	15.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ods. 1</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	<p>V prípadoch vzájomného významového konfliktu medzi doslovným výkladom normatívneho textu a subjektívne historickým výkladom nemôže ani jasne formulovaný úmysel zákonodarcu vyjadrený v dôvodovej správe prevážiť nad jasne formulovaným textom právnej úpravy, pretože z hľadiska právnej istoty adresátov normatívneho pôsobenia zákonodarcu nie je rozhodujúce to, čo normotvorca chcel v texte právneho predpisu vyjadriť, ale to, čo skutočne vyjadril, pretože len daný text bol verejne vyhlásený.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka bola na strane oprávnenej účastníčkou tzv. starej exekúcie. Exekúcia sa po jej čiastočnom zastavení viedla na účely vymozenia pohľadávky sťažovateľky v sume 924 611,74 eur s príslušenstvom a vymozenia jej trov vzniknutých z titulu uhradeného poplatku za návrh na vykonanie exekúcie v sume 16,50 eur. Súdny exekútor vydal 27. novembra 2012, 28. mája 2014 a 5.</p>

	<p>novembra 2019 upovedomenie o začatí exekúcie, v ktorom bola povinnému oznámená vymáhaná pohľadávka s príslušenstvom a okrem iného aj trovy oprávnenej v exekučnom konaní.</p> <p>Upovedomením z 30. apríla 2020 oznámil súdny exekútor sťažovateľke ako oprávnenej, že došlo ex lege podľa § 2 zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“) k zastaveniu exekučného konania. Sťažovateľka podala 27. apríla 2020 opätovný návrh na začatie exekúcie podľa § 9 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z. na základe pôvodného exekučného titulu. V predpísanom formulári sťažovateľka uviedla, že si uplatňuje trovy exekúcie pozostávajúce z i) poplatku za pôvodný návrh na začatie (starej) exekúcie v sume 16, 50 eur a ii) oprávnenou uhradených paušálnych trov exekútora v sume 42 eur.</p> <p>Okresný súd rozhodol napadnutým uznesením z 21. augusta 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom tak, že návrh oprávnenej na vykonanie exekúcie v časti vymoženía paušálnych trov starej exekúcie v sume 42 eur a v časti súdneho poplatku za pôvodný návrh v sume 16,50 eur zamietol. Okresný súd postupoval podľa § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z., keď vyhodnotil ako dôvodné uplatnenie náhrady súdneho poplatku za novú exekúciu a vo vzťahu k uplatnenej náhrade trov starej exekúcie [bod 4 písm. i) až ii)] návrh na vykonanie exekúcie ako nedôvodný zamietol, pretože oprávnená nemá nárok na náhradu trov spojených s podaním nového návrhu okrem súdneho poplatku.</p> <p>Okresný súd obsadený sudcom napadnutým uznesením z 21. decembra 2020 zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu z 21. augusta 2020 s odôvodnením, že sa s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení stotožňuje.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Pokiaľ ide o základ nároku na paušálne trovy starej exekúcie podľa § 6 zákona č. 233/2019 Z. z. patriaceho súdному exekútorovi po zastavení exekúcie, ústavný súd uvádza, že v zmysle jeho judikatúry by mohlo ísť o majetok požívajúci ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu (m. m. II. ÚS 31/04), hoci na rozdiel od odkazovanej veci k jeho nadobudnutiu môže dôjsť v tomto prípade aj bez rozhodnutia všeobecného súdu, len na základe upovedomenia samotného súdneho exekútora o zastavení starej exekúcie podľa § 5 zákona č. 233/2019 Z. z..</p> <p>Naproti tomu oprávnená ako subjekt podľa tohto zákona znášajúci prípadné súdnym exekútorom uplatnené trovy starej exekúcie v tom istom zákone nemá obdobným spôsobom zakotvený nárok na náhradu trov starej exekúcie proti povinnému, ak sa rozhodne podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie a uplatniť si ich. V § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. je však uvedené pravidlo, že okrem náhrady súdneho poplatku za (opätovný) návrh oprávnená nemá nárok na náhradu trov spojených so svojím podaním. Z formulácie tohto ustanovenia je možné vyvodiť, že zákonodarca si je vedomý toho, že oprávnenej môžu vzniknúť trovy spojené s podaním opätovného návrhu, rozhodol sa však obmedziť trovy oprávnenej uspokojované v novej exekúcii na jedinú ich zložku, a to iba zaplatený súdny poplatok.</p> <p>Uhradením paušálnych trov starej exekúcie súdному exekútorovi sťažovateľka splnila povinnosť vyplývajúcu zo zákona č. 233/2019 Z. z. a z upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Či sa tým peňažná hodnota transformovala do príslušenstva pôvodne vymáhanej pohľadávky a stala sa samostatným právom, ktoré by mohla vykonávať, však bolo podľa názoru ústavného súdu otázkou výkladu jednoduchého práva patriacou okresnému súdu. Okresný súd ako orgán s právomocou túto otázku autoritatívne posúdil tak, že opakovane neprijal takýto výklad. Išlo pritom o novú právnu otázku vzniknutú v súvislosti s prijatím zákona č. 233/2019 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť v januári 2020.</p> <p>Ústavný súd v súlade s pravidlami uplatňovania svojej právomoci považuje za vhodné, aby takéto otázky primárne riešil a vyvodzoval z nich ďalšie procesné následky samotný okresný súd v podobe vydania poverenia na vykonanie</p>

	<p>exekúcie alebo zamietnutia návrhu na vykonanie exekúcie. Ak ústavný súd nezistil zo strany okresného súdu v napadnutom rozhodnutí arbitrárnosť, musí vychádzať zo záveru, že zákonný nárok na náhradu paušálnych trov starej exekúcie voči povinnému v exekučnom konaní začatom na základe opätovného návrhu sťažovateľ nemá.</p> <p>K argumentácii sťažovateľky, podľa ktorej uvedené paušálne trovy starej exekúcie a trovy starej exekúcie predstavujú príslušenstvo jej pohľadávky, ktoré nemusí byť v súčasnosti a nemuselo byť ani v minulosti priznané exekučným titulom, je potrebné uviesť, že tento jej právny názor má možno oporu v dôvodovej správe vydanéj k zákonu č. 233/2019 Z. z., ale zároveň je v zjavnom rozpore s jasne formulovaným zákonným textom. V prípadoch vzájomného významového konfliktu medzi doslovným výkladom normatívneho textu a subjektívne historickým výkladom nemôže ani jasne formulovaný úmysel zákonodarcu vyjadrený v dôvodovej správe prevážiť nad jasne formulovaným textom právnej úpravy, pretože z hľadiska právnej istoty adresátov normatívneho pôsobenia zákonodarcu nie je rozhodujúce to, čo normotvorca chcel v texte právneho predpisu vyjadriť, ale to, čo skutočne vyjadril, pretože len daný text bol verejne vyhlásený.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že uznesenie okresného súdu o zamietnutí sťažnosti nenesie znaky extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a argumentácia okresného súdu je akceptovateľná a v nijakom prípade ju nemožno označiť za arbitrárnú. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	III. ÚS 557/2021, IV. ÚS 512/2021, II. ÚS 21/2022 a II. ÚS 68/2022
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	konanie-zastavenie trovy konania-trovy exekúcie exekúcia-trovy exekúcie

spisová značka	IV. ÚS 163/2022
populárny názov	Procesný postup ako predmet dovolacieho prieskumu
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	23.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	<p>V prípade odmietnutia žaloby na obnovu konania ako oneskorene podanej ide o právne posúdenie procesnej prípustnosti žaloby na obnovu konania aplikáciou procesných noriem, ide teda o nemeritórne právne posúdenie, ktoré je zároveň procesným postupom v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dôsledkom takého právneho posúdenia (procesného postupu) je pritom zásah do samotnej podstaty práva na spravodlivý proces, ktorého obsahovým komponentom a definičným znakom je právo na prístup k súdu. Ide teda o úplné znemožnenie výkonu práva na spravodlivý proces, t. j. odňatie možnosti konať pred súdom (odmietnutie spravodlivosti).</p> <p>Proti namietanému procesnému postupu má sťažovateľ k dispozícii účinný prostriedok nápravy, t. j. dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, a preto je daná právomoc najvyššieho súdu sa skutkovou a právnou argumentáciou sťažovateľa zaoberať v dovolacom konaní.</p>

<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>V upomínacom konaní vedenom okresným súdom bol 3. decembra 2018 vydaný platobný rozkaz, ktorý bol doručovaný na adresu sťažovateľky. Platobný rozkaz neprevzala sťažovateľka, ale tretia osoba, keďže sťažovateľka je v mieste trvalého bydliska často neprítomná z dôvodu práce v zahraničí. Platobný rozkaz nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 29. decembra 2018 (podľa vyznačenia okresného súdu 14. januára 2019). Sťažovateľka prevzala platobný rozkaz 19. februára 2019 a 28. februára 2019 požiadala o odpustenie zmeškania lehoty a zároveň podala odpor proti platobnému rozkazu. Okresný súd uznesením zo 14. júna 2019 zmeškanie lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu neodpustil. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, ktorú ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 304/2019-11 z 30. októbra 2019 odmietol. Sťažovateľka následne doručila 12. februára 2020 okresnému súdu žalobu na obnovu konania vedeného okresným súdom (upomínacie konanie) z dôvodu, že nie vlastnou vinou nemohla uplatniť nové skutočnosti a dôkazy, keďže v pôvodnom konaní jej nebol doručený platobný rozkaz do vlastných rúk. Uznesenie ústavného súdu z 30. októbra 2019 jej bolo doručené 12. novembra 2019, keď „odpadla prekážka v zmysle ust. § 399 CSP na podanie žaloby na obnovu konania, keďže bolo uvedeným postupom (cez žiadosť o odpustenie lehoty a ústavnú sťažnosť) možné dosiahnuť... zrušenie platobného rozkazu inak.“</p> <p>Žalobu na obnovu konania okresný súd napadnutým uznesením zo 17. júna 2021 odmietol ako oneskorene podanú. Okresný súd sa nestotožnil s právnym názorom sťažovateľky, ktorá včasnosť svojej žaloby odvodzovala od doručenia rozhodnutia ústavného súdu o odmietnutí jej ústavnej sťažnosti, pričom poukázal na ústavné vymedzenie ústavného súdu, ktorý stojí mimo sústavy všeobecných súdov, preto nie je inštančne nadriadeným súdom okresnému súdu. Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 30. augusta 2021 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom okresného súdu, že žaloba na obnovu konania bola podaná oneskorene. Okresný súd uznesením zo 14. júna 2019 (právoplatným toho istého dňa) zmeškanie lehoty na podanie odporu neodpustil. Od právoplatnosti tohto uznesenia začala sťažovateľke plynúť podľa § 403 ods. 1 CSP trojmesačná subjektívna lehota na podanie žaloby na obnovu konania, ktorá uplynula 14. septembra 2019, pričom sťažovateľka podala žalobu na obnovu konania okresnému súdu 12. februára 2020, teda po uplynutí trojmesačnej subjektívnej lehoty.</p> <p>Napadnuté uznesenia sú podľa sťažovateľky arbitrárne a ústavne neudržateľné.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľka podala proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie, ktoré vecne preskúmal krajský súd, uplatnenie jeho právomoci takto vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať opodstatnenosť námietok sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu okresného súdu.</p> <p>V prerokúvanej veci neprichádza do úvahy podanie dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP (z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci) vzhľadom na § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. c) CSP, podľa ktorého dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu o odmietnutí žaloby na obnovu konania.</p> <p>Opačná je však situácia v kontexte sťažnostnej argumentácie sťažovateľky, ktorou namieta arbitrárny právny záver krajského súdu, ktorým potvrdil právny záver okresného súdu o odmietnutí žaloby na obnovu konania ako oneskorene podanej, ktorý viedol k odmietnutiu spravodlivosti (znemožneniu uplatniť jej procesné práva, napr. právo predložiť dôkazy a pod.) a ktorý takto predstavuje zásah do jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany</p>

nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae [odmietnutia spravodlivosti (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017)].

Vychádzajúc z vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, ústavný súd už uviedol, že v súvislostiach tohto vymedzenia je kľúčovým pre posúdenie prípustnosti dovolania iný pojem ako procesný postup, a to „právo na spravodlivý proces“ so všetkými jeho obsahovými atribútmi a garanciami v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu 7 (II. ÚS 419/2021, II. ÚS 426/2021). Pokiaľ by rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňalo požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (IV. ÚS 314/2020).

Všeobecné sudy vo svojej činnosti aplikujú normy zákonného práva, pričom na strane jednej aplikujú normy procesného práva, ktoré vedú k procesným rozhodnutiam, a na strane druhej normy hmotného práva, ktoré vedú k vecným (meritórnym) rozhodnutiam.

Pri posudzovaní ústavnej udržateľnosti odmietnutia vzájomnej žaloby pre nespĺnenie obsahových náležitostí podania všeobecným súdom, ústavný súd uviedol, že námietka smerujúca proti právnomu záveru o odmietnutí podania pre vady podania, je námietkou nesprávneho právneho posúdenia. Toto nesprávne právne posúdenie sa však netýka rozhodnutia o dôvodnosti žaloby, ale o jej procesnej prípustnosti, pri ktorom nižšie sudy aplikujú procesné normy. Aplikácia procesných noriem, ktorá vedie k procesnému rozhodnutiu, je vo svojej podstate na strane jednej nemeritórnym právnym posúdením, no na strane druhej je aj procesným postupom tak, ako ho predpokladá § 420 písm. f) CSP (m. m. III. ÚS 225/2020).

Už uvedené úvahy možno aplikovať aj na právny záver všeobecného súdu týkajúci sa odmietnutia žaloby na obnovu konania ako oneskorene podanej – ide o právne posúdenie procesnej prípustnosti žaloby na obnovu konania aplikáciou procesných noriem, ide teda o nemeritórne právne posúdenie, ktoré je zároveň procesným postupom v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dôsledkom takeého právneho posúdenia (procesného postupu) je pritom zásah do samotnej podstaty práva na spravodlivý proces, ktorého obsahovým komponentom a definičným znakom je právo na prístup k súdu. Ide teda o úplné znemožnenie výkonu práva na spravodlivý proces, t. j. odňatie možnosti konať pred súdom (odmietnutie spravodlivosti).

Sťažovateľka, ktorá tvrdila, že v dôsledku v jej veci konajúceho odvolacieho súdu došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, mala k dispozícii účinný právny prostriedok, a to dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, a preto je daná právomoc najvyššieho súdu sa skutkovou a právnou argumentáciou zaoberať v dovolacom konaní. Ústavný súd ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol z dôvodu neprípustnosti.

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	doručenie, doručovanie platobný rozkaz obnova konania-v občianskom súdnom konaní konanie pred ústavným súdom-vyčerpanie prostriedkov nápravy práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu opravný prostriedok-mimoriadny odmietnutie spravodlivosti (denegatio iustitiae) obnova konania-žaloba na obnovu konania

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.